Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҤА

ССКП ӨЛӨҺҮӨК ОРОЙУОНУНААҺЫ КОМИТЕТЫН УОННА
ҮЛӘҺИТТӘР ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

ОРГАН ОЛЕНЕКСКОГО РАЙКОМА КПСС И
АЙОННОГО СОВЕТА ДЕПУТАТОВ ТРУДЯЩИХСЯ

Тахсара 6-с сыла

№ 81 (537)
Алтыннаа
9
күнэ
1959 сыл.
Бәәтинсэ

Сыаната 10 харчы

Холбоһуктаах советскай-американскай КОММЮНИКЕ

ССРС Министрдэрин Советын Председателэ Н. С. Хрущев уонна Президент Д. Эйзенхауэр Кэмп Дэвидкэ санаалаһын аһаҕастык билсистилэр. Сорох бэсиэдэлэһиилэргэ ССРС Атын дойдулардааҕы дьыалатын министрэ А. А. Громыко уонна АХШ Государственнай секретара К. Гертер, ол курдук икки өттүттэн атын да официальнай дьон кытыннылар.

Бу бэсиэдэлэһиилэр элбэх боппуруостарга икки өрүттэр позицияларын чуолкайдык билиҥэ туһалаах буоллулар диэн ССРС Министрдэрин Советын Председателэ уонна Президент сөбүлэстилэр. Бу бэсиэдэлэһиилэр туһааннаах боппуруостарга чопчу кэпсэтиилэри ыытар сыалы туруорумматахтара. Ол гынан баран, санаалары билсиһии хайа да өрүт матыыптарын уонна позицияларын үчүгэйдик өйдүүргэ итиэннэ онон сөптөөх уонна үһүн үйэлээх эйэни ситиһэргэ туһалаах буолуоҕа диэн эрэмньи этилиннэ.

Сэбиилэнии бары бүттүүн ууратыы боппуруоһа билиҥҥи бириэмэҕэ аан дойду иннигэр турар боппуруостартан саамай сүүкэн суолталаах боппуруос буолар диэн ССРС Министрдэрин Советын Председателэ уонна Холбоһуктаах Штаттар Президеннэрэ сөбүлэстилэр. Бу проблеманы сиэрдээхтик быһаарыыны ситиһиигэ икки правительство бары күүстэрин ууруохтара.

Бэсиэдэлэһиигэ Германия боппуруоһугар, Германияны кытта эйэлээх дуогабары оҥосруу туһунан боппуруоһу киллэрэн туран, санаалары билсиһилиннэ уонна икки өрүттэр позициялара этилиннилэр.

Берлин боппуруоһун туһунан, өскө маныаха быһаччы ыытэриэстээх атын өрүттэр эмиэ сөбүлэһэр буоллахтарына, бары интэриэстээх өрүттэр интэриэстэригэр уонна эйэни өйөөһүн интэриэһигэр сөп түбэһэр быһаарыыны ситиһэр наадаттан кэпсэтиилэри салҕаан ыытар наадалаах диэн өйдөбүлгэ кэлилиннэ.

Ити боппуруостарга эбии Советскай Социалистическай Республикалар Союзтарын уонна Холбоһуктаах Штаттар сыһыаннаһыыларын таарыйар хас да боппуруостарга туһалаах бэсиэдэлэһии буолла. Ити боппуруостар икки дойду икки ардыларыгар эргиэн туһунан боппуруоһу эмиэ хабар. Дьону уонна идеялары атастаһыыны кэҥэтии боппуруоһугар официальнай представителлэр бэсиэдэлэһиилэригэр лаппа прогресс ситиһилиннэ, онон бу чааһынан сотору бириэмэнэн сөптөөх сөбүлэһии оҥоһуллуоҕа.

ССРС Министрдэрин Советын Председателэ уонна Холбоһуктаах Штаттар Президеннэрэ аан дойду сүрүннэнэн быһаарылла илик бары боппуруостара күүһүнэн өттөйүү суолунан буолбакка, кэпсэтии быһыытынан эйэлээх средстволарынан быһаарыллыахтаахтар диэҥнэ сөбүлэстилэр.

Тиһэҕэр, Президент Советскай Союзка аны саас харда ыалдьыттаан кэлиэхтээҕин чопчу дататын дипломатическай каналларынан сөбүлэһиллиэҕэ.

—oOo—

ССКП райкомугар

Алтыннаа 6 күнүгэр ССКП райкомун бюрота Орто Халыма оройуонун булчуттара төрдүс кыбааралга былааны таһынан 500 тыһыынча солкуобайдаах түүлээҕи бултаан туттараргa эбэһээтэлистибэлэрин биһирээн, ССКП Саха уобаластаах комитетын бюротун уураах ааҕын олохчо киллэрэр дьаһаллар тустарынан боппуруоһу дьүүллэстэ.

ССКП райкомун бюрота Орто Халыма оройуонун булчуттара былааны таһынан 500 тыһыынча солкуобайдаах түүлээҕи туттарарга уонна республика бары оройуоннарын булчуттарын ыҥырыыларын биһирээтэ. Орто Халымалар патриотическай бачыымнарын булчуттар сүбэ мунньахтарыгар дьүүллэһэри, хас биирдии булчут, бут биргээдэлэрэ ССКП КК буолаары турар Пленумун чиэһигэр төрдүс кыбартаалга сорудахтарын болдьоҕун иннинэ аһара толороргo эбэһээтэлистибэни ылыналларын тэрийэргэ партийнай тэрилтэлэр секретардарын, нэһилиэк Советтарын, колхозтар бырабылыанньаларын эбээһинэстээтэ.

ССКП райкомун бюрота колхозтар бырабылыанньалара булчуттар сылдьар учаскаларын бултаах сирдэринэн туһаайалларыгар сүбэлээтэ. Булчуттары бут тэриллэринэн, к ө л ө н ө н хаччыйалларын, атын үлэҕэ устары уураталлaрын, бултаммыт түүлээҕи хомуйар аналлаах сборщиктары үлэлэтэллэрин модьуйда. Клетка кыылын хаачыстыбатын уонна аһатыытын тупсараргa соругу туруорда.

ССКП райкомун бюрота ССКП КК буолаары турар Пленумун уонна Улуу Октябрьскай социалистическай революция 42 сыла туолуутун көрсүһэ социалистическай куоталаһыыны киэҥник тэнитии, булчуттар ортолоругар маассабай-политическай үлэни күүһүрдүү партийнай тэрилтэлэр күннэтэ болҕомтолорунан буолар диэн ыйда.

Биһиги олорор бириэмэбит улуу идеаллар олохчо киирэр, эйэ уонна прогресс туругурар бириэмэлэрэ буолуон сөп этэ, буолуох да тустаах.

Н. С. ХРУЩЕВ

ССРС Верховнай Советын ыҥырар туһунан

ССРС Верховнай Советын Президиумун ЫЙААҺА

ССРС Верховнай Советын Президиума **уурар:**
ССРС бэһис ыҥырылаах Верховнай Советын үһүс сессиятын 1959 сыл алтыннаа 27 күнүгэр Москва куоракка ыҥырарга.

ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателэ К. ВОРОШИЛОВ,
ССРС Верховнай Советын Президиумун Секретара М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1959 сыл балаҕан ыйын 29 күнэ.

□⊙□

Биирдиилээн сурутууну элбэтиэххэ

Бэчээти тарҕатыыга «хаһыаты сурунаалы—ыал аайы!» диэн лозунунан салайтаран, 1960 сылга бэчээккэ сурутуу алтыннаа 1 күнүттэн ыытылла турар. Бу—улахан политическай суолталаах хампаанньаны «союзпечать», почта үлэһиттэрэ уонна общественнай тарҕатааччылар ыыталлар.

Быйылгы сурутуу уратытынан тэрилтэ сурутуутун аҕыйатан, биирдиилээн сурутууну элбэтии буолар. Онон биирдиилээн сурутааччылар ахсааннара элбиирин ситиһиэххэ наада.

Н. С. Хрущев уонна Мао Цзэ-дун кэпсэтиилэрэ

Пекин, балаҕан ыйын 30 күнэ. (ССТА анал. корр). Бүгүн ССКП КК Бастакы Секретара уонна ССРС Министрдэрин Советын Председателэ, Китай Народнай Республиката 10 сыла туолуутугар анаммыт үөрүүлээх быраахынньыкка Пекиҥнэ кэлбит ССРС Партийнай- правительственнай делегациятын баһылыга Н. С. Хрущев ККП КК Председателин Мао Цзэ-дуну кытта көрүстэ.

Көрсүһүү бириэмэтигэр истиҥ доҕордуу кэпсэтии буолла.

Кэпсэтиигэ тт. Лю Шао-ци, Чжоу Энь-лай, Чэнь и уонна Коммунистическай партия, Китай правительствотын атын да салайар деятелларэ кытыннылар. Советскай өттүттэн кэпсэтиигэ М. А. Суслов уонна А. А. Громыко кытыннылар.

Үп үлэһиттэрин ситиһиилэрэ

Биһиги оройуоммут үбүн үлэһиттэрэ семилетка бастакы сылыгар социалистическай куоталаһыыга киирсэн, эбэһээтэлистибэлэрин ситиһиилээхтик толороргo соруктанан үлэлииллэр.

Семилетка бастакы сылын үһүс кыбартаалыгар үп үлэһиттэриттэн госстрах оройуоннааҕы инспекцията ордук үчүгэй көрдөрүүлэри ситистэ. Саҥа кэлбит инспектор таб. Артамонов страховка үлэтин инициативалаахтык тэрийэн үһүс кыбартаалга былааныын 138 бырыһыан толордо. Страховка аҕыс көрүҥнэриттэн үс көрүҥэ 141 бырыһыантан 145 бырыһыаҥҥа диэри толорулунна.

Үп салаатын үлэһиттэрэ госдоходка үһүс кыбартаалааҕы былааны 134,2 бырыһыан толордулар. Ол эрээри уопсайынан үһүс кыбартаалга былааннарын толорботулар.

1959 сыл түмүктэнэр кыбартаалыгар—төрдүс кыбартаалга үп үлэһиттэрэ социалистическай куоталаһыыны өссө киэҥник тэнитэллэрэ наада. Улуу Октябрьскай социалистическай революция 42 сылын үп үлэтигэр дэхси, үчүгэй көрдөрүүлэрдээх көрсүөххэ.

«Сардаҥа» кор.

ССКП Киин Комитетын буолаары турар Пленумуга социалистическай куоталаһыыны киэҥник тэнитиэҕиҥ!

Түүлээҕи бултааһыны тэрээһиннээхтик саҕалыахха

Семилетка бастакы сылын түмүктүүр—төрдүс, иккис сылын саҕалыыр маҥнайгы кыбартаалларыгар түүлээх булдун быйылҕы сезона саҕаланан эрэр. Быйыл, 1959-1960 сс. түүлээх булдун сезонугар биһиги ороһуоммутугар түүлээҕи бултааһыҥҥа государственнай былаан улахан.

Түүлээх булдун государственнай былаанын ситиһиилээхтик толоруу тэрээһин үлэттэн тутулуктаах. Былааннанар кадровай, ученик уонна любитель булчуттары барылаан булт сезона саҕаланар маҥнайгы күнүттэн булка таһаарыллыахтаахтар. Нэһилиэк Советтарын, колхозтар бырабылыанньаларын председателлэрэ булт тэрээһинин үчүгэйдик тэриһэллэрэ наада. Улахан тэрээһин үлэни эрэйэр, ороһуон бир сүрүн үлэтигэр көһүүнүк. сыһыаннаһыы, сылбатыйыы тулуйуллуон сатаммат.

Биллэрин курдук, ороһуон бары колхозтарыгар клеткаҕа пиҥиллэр кырымахтаах хара сыыл былаана туолбат туруктаах. Онон туундара, ойуур түүлээҕин бултааһыҥҥа былааны ланса аһары толорору ситиһиллиэхтээх. Оччоҕо эрэ түүлээх булдугар уопсай, государственнай былааны толорор кыахтанабыт.

Ити соругу толороргo булчуттар булт күнүн көтүппэккэ бултуулларын, хааччыйар дьаһалларга суолтаны бэриллиэхтээх. Булт бригээдэлэригэр, учааскаларыгар сборщикагеннар сылдьалларын тэриһиэххэ. Киниилэр бултаммыт түүлээҕи ыйга биртэн, иккиттэн итэҕэһэ суох хомуйаллараын, булчуттарга бородуукталаны, булт тэриллэрин о.д.а. наадалаах табаардары тиэрдэллэрин ситиһиэххэ. Булчуттар бултаабыт түүлээхтэрин туттара, бородуукта атыылаһа колхоз бөһүөлэҕэр эбэтэр ороһуон киинигэр киириилэрин, итиннэ сылтаҕыран күүлэйдээһиннэрин, үгүс булт күнэ таах хаалыытын суох оҥоруохха.

Элбэх түүлээҕи бултуурга, сорудаҕы аһары толороргo булчуттар ССКП КК буолаары турар Пленумун чиэһигэр социалистическай куоталаһыыларын киэҥник тэнитиэххэ. Хас биирдии булчут, бригээдэ социалистическай эбэһээтэлистибэни ылынан өрө көтөҕүллүүлээхтик бултуулларын көҕүлүөххэ. Бастыҥ булчуттар опыттарын, ситиһиилэрин хас биирдии булчукка тиэрдиэххэ.

Ааспыт сыл кыһыҥы сезонугар түүлээх тириитин хаачыстыбата намыһах этэ. Клеткаҕа кыылы питэр фермаларбыт үлэһиттэрэ туттарыллар тириин хаачыстыбатын туһсарыыга мөлтөхтүк үлэлээбиттэрэ. Ол түмүгэр туттарыллыбыт кыыллар тириилэрэ 150 тыһыынча солкуобай намтатыллан тутуллубуттара. Оттон булчуттар бултаабыт түүлээхтэрин таҥастааһыннарын хаачыстыбата эмиэ намыһах буолбута. «Коммунизм» колхозка булчуттар бултаабыт түүлээхтэрэ 19292 солк. намтаабыта. Онон түүлээх тириитин хаачыстыбатын үрдэтиигэ улахан болҕомтону уруллуохтаах.

Орто Халыма ороһуонун булчуттара ССКП Киин Комитетын буолаары турар Пленумун чиэһигэр булчуттар социалистическай куоталаһыыларын тэнитэн, 1959 сыл IV кыбартаалыгар былааны таһынан 500 тыһ. солк. түүлээҕи государствоҕа туттарарга эбэһээтэлистибэ ылыннылар уонна республика бары ороһуоннарын булчуттарын социалистическай куоталаһыыны тэнитэргэ ыҥырдылар.

ССКП Саха уобаластааҕы комитета Орто Халыма ороһуонун булчуттарын ыҥырытын өйөөтө уонна республика бары ороһуоннарын булчуттара өйүүлэрин тэриһэргэ ииҥаҕы ылынна. Нэһилиэк Советтарын уонна колхозтар бырабылыанньаларын председателлэрэ Орто Халымалар ыҥырыыларын булчуттар өйүүлэрин тэрийиэх тустаахтар. Булчуттар булт бастакы күннэриттэн өрө көтөҕүллүүлээхтик бултуулларын көҕүлүөххэ. Оттон ороһуон тэрилтэлэрин салайааччылара любитель булчуттар ахсааннарын элбэтэргэ кыһаныахтаахтар, үлэһиттэргэ уоннуска биэрэн түүлээҕи бултааһыннарын тэрийиэххэ.

Ороһуон булчуттара ССКП КК Пленумун чиэһигэр социалистическай куоталаһыыны киэҥник тэнитэн, Улуу Октябрь 42 сылын производственнай бэлэхтээх көрсөргө булт бастакы күннэриттэн күүстэрин харыстаабакка бултуохтара диэн эрэнэбит.

И. Александров,
тыа хаһаайыстыбатын ороһуоннааҕы инспекциятын начаалыныыга.

—— ⊙✱⊙ ——

Социалистическай эбэһээтэлистибэ

Биһиги, «Коммунизм» колхоз булчуттара 1959-1960 сс. түүлээх бултааһынын сезонугар бэриллибит производственнай сорудахтары аһары толороргo, бултаммыт түүлээх хаачыстыбатын мунгутуурдук туһсараргa үрдэтиллибит маннык социалистическай эбэһээтэлистибэни ылынабыт.

1. 1959-1960 сс. сезоннааҕы былааны 110 бырыһыантан итэҕэһэ суох толороргo. Ити иһиттэн төрдүс кыбартаалга былааны 110 бырыһыан, маҥнайгы кыбартаалга былааны 110 бырыһыан.

Улуу Октябрьскай социалистическай революция 42 сылын туолар күнүгэр IV кыбартаалга түүлээҕи бултааһын сорудаҕын 25 бырыһыанын, оттон ССКП КК сэтиннии-ахсыннны ыйдааҕы Пленума аһыллыытын көрсүһэ кыбартааллааҕы сорудаҕы 100 бырыһыан толороруу ситиһэргэ.

2. Биһиги хас биирдибит ортотунан 50—100 диэри капкааннаах, 20—50 диэри хаар үрдүгэр оҥоһуллубутнаастаах, оттон туундара бригээдэлэригэр бултааччылар 75—100 диэри буор наастаах буоларга эбээһинэстэкэбит.

3. Булт күнүн биричиинэтэ суох биир да күнү көтүппэккэ. Колхоз бырабылыанньатыттан көҥүлэ уонна аахсыллар биричиинэтэ суох, булчут булт сезона бүтүөн иннинэ колхоз бөһүөлэҕэр кириэрин букатыннаахтык суох оҥорорго. Ый 1 күнүн аайы болдьоһуллубут сиргэ кэлэн бултаммыт түүлээҕи колхоз бастайаанайдык анаабыт сборщигар туттарар, сборщик аҕалбыт бородуукталаны, булчукка наадалаах табаарын ылар бэрээдэгин олохтуурга.

Хас биирдибит сарсыарда эрдэттэн киэһэ хойукка диэри бултуурга соруктанабыт.

4. Бултаммыт түүлээх хаачыстыбатын үрдэтэргэ. Государственнай стандарт быһыытынан тириини сүлэргэ, хатаргa, таҥастыыргa уонна булчут буруйунан дефект суох буоларын ситиһэргэ.

(Эбэһээтэлистибэ «Коммунизм» колхоз булчуттарын мунньаҕын кыттыылаахтарынан биир санаанан ылылынна).

Кирбэйдээҕи стадаларга

«Коммунизм» колхоз бырабылыанньата таба - ниттитин хаалыыттан таһаарарга быйыл саас кэккэ тэрээһин үлэлэрин ыыпытынан, Кирбэйдээҕи учааскатын 4 стадалара төрөтөр сирдэригэр хойутааһына суох биириэмэтигэр типйбиттэр. Табаһыттар сайыҥҥы көһүүлэригэр бородууктанан хаччыллыбыт, бостууктар састаанара сүүрүнэн куһаҕана суохтук сүүмэрдэнилли-бит.

Кэккэ тэрээһин дьаһаллар ылылланнар сааскы өттүгэр хас биирдии стада муойкаалары тус - туһунан тутан харайбыттар. Саас уу тахсыан иннинэ муойкаалары аттааһыны сүүрүнэн ыытан бүтэрбиттэр. Холобур, 7 уонна 8№-лээх сталаларга 139 муойкаалар аттаммыттар. Саас ыырдынар мастарын, сайын ыырдар бородуукталарын туундара чугаһар бырааҕыллыбыттар. Онон саас тугут кыра эрдэҕинэ көһүү усулуобуйата улаханнык чэпчэтиллибитэ.

Быйыл хаар эрдэ -ууллан стадалар төрөтөр сирдэриттэн бастакы сыҕарыйталааһыннарын бэс ыйын 2—5 күннэриттэн саҕалаабыттара уонна тиэтэйбэккэ бытаанныык көспүттэрэ. Маска от эрдэ үүммүтүнэн табаны аһата-аһата көрөр соруга туруоруллубута.

Стадалар сайын кумаар биириэмэтигэр түптэлээһини эл-бэхтик тутуннулар. Түптэлээһини ордук элбэхтик тутуннулар 7 уонна 8 №-дээх стадалар, онон бу стадалар табалара атын стадаларга тэҥнээтэххэ ордук уойуулаахтар, уопсай туруктара да куһаҕана суох.

Коммунистическай үлэ биригээдэтин аатын ылар иһин охсуһар, коммунист Матвеев К.И. биригэдьиирдээх биригээдэ сэттэ ыйдаах түмүгүнэн тугут дьыалабыай тахсыытын 96,88 бырыһыан ылары, тугуту 96,38 бырыһыан тыыннаахтыы иитэри ситистэ. Биригэдьиир Матвеев ветфельдшер буоларынан биригээдэтин үлэтин салайарын таһынан табалары эмтээһининэн дьарыктанар, бостууктар эмиэ ыалдьыбыт табаны тутатына эмтээн иһэллэр, Ити түмүгэр таба ыалдьан өлүүтэ аччатылынна.

Стадалар сайыҥҥы көһүү биириэмэтигэр «Тугуттуурга» эрэ чугасаһаллар. Ити биириэмэҕэ колхоз стадаларын иккиардыларыгар атыыр табалары атастаһыылар ыытылыннылар. Холобур, 6 №-дээх стада 1 №-дээх стаданы кытта 20-лии атыыры атастастылар. Стадалар атыырдары тала сылдьан атастаһыылара саптарыыга үчүгэй түмүгү биэриэн сөп.

Кирбэй учааскатын стадаларыгар ветфельдшер Типянов С. Н. стадалар саас төрөтөр сирдэригэр сыруттахтарына табаһыттар зоотехническай-ветеринарнай бырааабыланы, кумаар эмин хайдах туһаналларын үөрэнитэ. Бастыҥ табаһыттар опыттарын туһунан, таба ыарыыларыттан сэрэнэр дьаһаллар тустарынан бэсиэдэлэри оҥортуур, производственнай мунньахтары ыытар.

Бу учааска стадаларыгар производственнай мунньахтар ситимнии быспакка ыытыллар буоллулар. Социалистическай эбэһээтэлистибэ туолан иһиитин туругун туһунан, төрөтүү түмүгүн, сайыҥҥы көһүү тустарынан дьоһуннаах боппуруостарга биригэдьиирдэр-субэ мунньахтара буолуталаабыттара.

Стадаларга ССКП XXI съезһин матырыйаалларыгар бэсиэдэлэр ыытылыннылар. Арай, Константинов В. С. биригээдэтигэр биир эрэ темаҕа бэсиэдэ буолла.

Ол эрээри Кирбэй учааскатын стадаларыгар барыта эрэйэр курдук тэриллэн итэҕэстэр суохтар диэн этии улахан алҕаһынан буолуоҕа. Салалтаҕа, табаны көрүүгэ-харайыыга итэҕэстэр бааллар. Баар итэҕэстэри туоратан, табаһыттар семилетка бастакы сылын ситиһиилээхтик түмүктүүр иһин дьулуһан үлэлиллэр. ССКП Киин Комитетын буолаары турар Пленумун чиэһигэр социалистическай куоталаһыыны тэнитэллэр.

Н. Семенов,
ССКП райкомун инструктора.

Редактор И. И. БУДИЩЕВ.

Хаһыаттары, сурунааллары сурутаччылар истиилэригэр!

1960 сылга киин, республиканскай хаһыаттарга, сурунааллларга уонна «Сардаҥа» хаһыакка суруттарыы алтыныы 1 күнүттэн саҕаланан ыытылла турар.

Сурутууну сибээс ороһуоннааҕы хонтуората уонна общественнай боломуочунайдар ыыталлар.

Күнду аҕаччылар! Хаһыаттарга, сурунааллларга уонна биһиги хаһыаппытыгар—„Сардаҥа“ хаһыакка бука бары сурутарга ыҥыраҥ!

РЕДАКЦИЯ АДЫРЫҺА: Саха АССР, Өлөнүөк ороһуона. Редакцияҕа киирэр сурукка араспааннаны, аты, аҕа аатын, толору суруллуохтаах.

Заказ № 527 Олекминская районная типография. Тираж. 400